

**Використання природного
каменю в будівельній
справі в епохи
Середньовіччя та
Відродження**

Тауер

Складається з 20 веж висотою в 30 м, 2 бастіонів, казематів, церкви св. Петра, музею, шпиталю, будинку королеви, збройних палат, казарм. Площа фортеці складає 7,3 га.

Це типовий тип нормандського укріплення з донжоном, головним захистом якого були потужні стіни товщиною 4,5 м. Вежа-донжон в плані має форму чотирикутника з сторонами 32,5×36 м і висоту 27 м.

Для будівництва фортеці використовували вапняк.

Единбурзький замок

Вік замку майже 1000 років, а побудований він на вершині згаслого вулкана, вік якого 350 млн. р. Фортечні стіни при цьому здаються продовженням скелі, на якій стоїть фортеця.

Зовнішній вигляд замкового ансамблю досить однорідний – більшість споруд було зведено в XV-XVI ст. Стіни складені з округлих валунів, високі вежі та прикраси практично відсутні. Вражає його щільна кам'яна кладка з різного відтінку темних каменів і точна відповідність сучасному уявленню середньовічного замку.

Місто-фортеця Каркассон

Середньовічний ансамбль в однойменному місті – це 52 вежі та два ряди оборонних мурів загальною довжиною 3 км, серед яких розташоване місто, з житловими спорудами, магазинами, храмом та внутрішнім замком.

Вежі піднімаються на 25 м у висоту з товщиною стін від 4 м знизу до 2,8 м вгорі. Споруди були побудовані з грубо обтесаних блоків пісковика.

Абатство Мон-Сен-Мішель

Один з найбільш вражаючих храмів в готичному стилі— це острів, місто-фортеця і середньовічне абатство, яке більше схоже на укріплений замок. Він оточений потужними стінами і неприступними бастіонами. Весь унікальний ансамбль побудований з граніту і створений у найкращих традиціях романського та готичного стилю з властивою їм величчю та монументальністю, спрямованою вгору.

Замок Бург Ельц

Фортеця є композицією з окремих будівель – це безліч будинків і веж, які розташовані навколо невеликого внутрішнього двору. Загалом тут налічується 10 веж, що мають різну висоту (від 30 до 40 м) і стилістику. Кожна з них укріплена товстими мурами, що захищають внутрішній двір. Майже протягом 500 років до головної будівлі регулярно прилаштовували житлові та господарські приміщення, що змінили первісний вигляд Бург Ельц до невпізнання.

Замок Бран

Це чотириповерхова фортеця, яка збудована з величезних валунів та каміння. В плані будівля має нетипову форму у вигляді неправильної трапеції. Поверхи між собою з'єднані кам'яними сходами. Загалом фортеця налічує 57 кімнат, кілька переходів та обов'язковий у такому місці таємний хід у вартову вежу. Внутрішні покої, які не мають симетрії, розташовані на різному рівні, створюють подібність до лабіринту. Потужні стіни і маленькі вікна нагадують про те, що замок колись використовувався як фортеця.

Тадж-Махал

Мавзолей є 5-и купольною спорудою з 4 мінаретами по кутах.

Загальна висота складає 74 м. Мечеть зведена на квадратній платформі зі сторонами 95 м.

Найбільш примітним компонентом Тадж-Махалу є мармуровий білий купол. Стіни також оздоблені полірованим напівпрозорим мармуром з елементами дорогоцінного каміння та самоцвітів (перлів, сапфірів, бірюзи, агату, малахіту, сердоліку).

Фортеця Мехрангарх

Височіє на скелястому пагорбі на висоті близько 125 м над містом Джодхпур і з'єднана з ним дорогою довжиною 5 км. Фортецю оточує неприступна стіна довжиною в 10 км з 7 воротами та численними бастіонами. У цих вражаючих масивних стінах є сади, будівля суду, кілька палаців, які відомі красивими різьбленими статуями і місткими внутрішніми дворами, ретельно продуманими балконами, вигнутими галереями і кімнатами.

Шартрський собор

Унікальний зразок ранньої і чистої готичної архітектури, майже не зіпсованої впливом більш пізніх течій в архітектурі. Йому притаманні всі невід'ємні атрибути готики – високі загострені каркасні стіни, численні арки, високі стовпи, що підтримують каркаси, арки і склепіння, вежі, шпилі і портали.

Будівельні блоки для собору вирізалися з високоміцного пісковика, який видобували в кар'єрі, розташованому неподалік від міста.

Міланський собор

Будівництво тривало майже 6 століть, оскільки зведення шедевра тривало довгий час, до будівництва були залучені архітектори зі всієї Європи. Зміна архітекторів привела до змішування стилів – готику частково розбавив ренесанс.

Споруда зведена з білого мармуру, з висоти будівля собору виглядає як католицький хрест з вертикаллю довжиною 158 м і горизонтальною лінією завдовжки 92 м, висота від основи до найвищого шпиля – 106,5 м.

Площа і собор святого Петра

Розмір площі 320×40 м, а в центрі встановлено гігантський обеліск. Висота обеліску 25,5 м, а разом із п'єдесталом вона становить 41 м. Від обеліску по бруківці прокладені «промені» з травертину так, щоб він виконував роль сонячного годинника. Завершують ансамбль 2 фонтани висотою 8 м.

Параметри собору: довжина – 211 м, ширина – 138 м, висота (з куполом) – 132 м, загальна площа храму – 23000 м². Облицьований травертином барочний фасад має ширину – 118 м та висоту – 48 м. Класичні колони підтримують аттик увінчаний 13 статуями, висота яких понад 5,5 м. В передній частині розташовано 5 вхідних порталів, що ведуть всередину собору.

Собор Санта-Марія-дель-Фйоре

Це другий за розмірами кафедральний собор Італії та четвертий в світі – його довжина становить 153 м, ширина 90 м, загальна висота храму із хрестом – 114 м.

Фасад собору виконаний з поліхромного білого мармуру, який вражає своєю дивовижною красою, коли переливається на сонці – білий колір плавно перетікає в зелені та рожеві відтінки. Доповненням фасаду є дзвіниця з різними нішами, заповненими статуями та медальйонами.

Базиліка Санта-Кроче

В архітектурі храму присутні готичні, ренесансні та неоготичні елементи. Зовнішній фасад церкви – кам'яний, є динамічною послідовністю стрілчастих тимпанів і апсиди, із вставками хрестоподібних декоративних елементів. Головний фасад виконаний з мармуру в неоготичному стилі виділяється великим вікном-троянда і видатною зіркою Давида.

Собор Санта-Кроче оздоблений мозаїкою, що виготовлена з різнокольорового мармуру, яка надає йому життєрадісного, святкового вигляду. Техніка такої мозаїки отримала назву “флорентійської”.

Палаццо Медічі-Рікарді

Приклад цивільної архітектури та перший будинок зведений у Флоренції в стилі раннього Ренесансу. Вигляд і стиль палацу є типовим зразком міського палацу-фортеці з суворим зовнішнім виглядом, потужним рустом та заґратованими вікнами першого поверху.

В плані палац є майже правильним квадратом (40×38 м) з квадратним двором у центрі. Облицювання 1 поверху палацу виконане з тесаного грубого каменю і нагадує стіну фортеці, 2 поверх облицьований гладкими плитами, а верхній – гладеньким каменем і раніше служив лоджією з південно-східного боку.

Мачу-Пікчу

Давня цитадель зниклої імперії інків розташована на високогірному плато на висоті 2450 м над рівнем моря.

Споруди в місті побудовані з каменів, але без бетону або якихось інших розчинів, які можуть їх скріплювати. Камені стародавніх будівель настільки щільно підігнані один до одного, що розчин не потрібен.

«Печерні міста» Криму

«Печерні міста» – назва умовна. Забудова їх складалась з наземних будов і численних вирубаних в скелях приміщень оборонного, господарського та культового призначення.

Серед «печерних міст» найбільші Ескі-Кермен, Мангуп і Чуфут-Кале. Поблизу Чуфут-Кале знаходяться залишки феодального укріплення Тепе-Кермен.

В Тепе-Кермені можна побачити велику кількість (понад 300) вирублених в скелі приміщень і велику печерну церкву. Довжина її 11 м, а ширина до 5 м. Цей храм примітний залишками грецьких написів, різних хрестів і архітектурно оформленим вівтарем.

Кам'янець-Подільська фортеця

Фортеця почала будуватися в XI ст. Потім вона неодноразово перебудовувалась і добудовувалась. Сучасний вигляд набула у XVII ст.

Фортеця споруджена з каменю на високому скелястому мисі, оточеному глибоким урвищем, на дні якого протікає р. Смотрич. Структурно фортеця має форму видовженого чотирикутника (ширина – близько 50 м , довжина – у середньому 138 м), й налічувала раніше 12 башт, сполучених між собою стінами. Площа подвір'я сягає близько гектара, а уся площа замку з прибудовами – 1,5 га.

Генуезька фортеця

Розташована біля м. Судак на конусоподібній горі і займає площу 29,5 га. Фортеця має два яруси оборони: нижній представляє собою потужні оборонні стіни і башти, верхній складається з Консульського замку і веж, з'єднаних стіною, на самій вершині знаходиться Дозорна вежа.

Софія Київська

Первісна архітектура київського храму була абсолютно новаторською і не мала прямих аналогій у світовому будівництві XI ст. – це одна з найбільших споруд свого часу 55 м ширини, 42 м довжини, майже 30 м висоти. В процесі його зведення грецькі майстри заклали центральне ядро собору, що складається з дев'яти нефів з десятима апсидами, і оточили його двоповерховими внутрішніми та одноповерховими зовнішніми галереями.

Вперше в історії європейської архітектури в галереях Софії Київської були використані міцні підпори стін – аркбутани, які пізніше широко застосовували у західноєвропейських готичних соборах.

Собор прикрашає унікальна ікона-мозаїка Богородиці XI ст. «Оранта».

